

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ

«Αποδοτικότητα των υπηρεσιών υγείας σε περιόδους κρίσεων»

Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

Υποψήφιος Διδάκτορας

Μητάκος Αθανάσιος

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή :

- 1. Μπογιατζίδης Παναγιώτης, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Μαιευτικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, ως Επιβλέπωντας,**
- 2. Τζητηρίδου Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Μαιευτικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, ως μέλος,**
- 3. Πρεζεράκος Παναγιώτης, Καθηγητής του Τμήματος Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ως μέλος.**

ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ 2022

Περίληψη

Η αξιολόγηση του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης είναι αρκετά δύσκολη και περίπλοκη. Η χαμηλή αποδοτικότητα υπηρεσιών υγείας μπορεί να προκύψει από μεγάλους χρόνους αναμονής ασθενών για υγειονομική φροντίδα, εξουθένωση των εργαζομένων στον τομέα της υγείας, μη σωστή διαχείριση οικονομικών πόρων. Στις αρχές Μαρτίου 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) χαρακτήρισε την επιδημική έξαρση του νέου κορωνοϊού (COVID-19) παγκόσμια πανδημία, η οποία επέβαλε περαιτέρω επιβαρύνσεις στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Η πολυπλοκότητα και η επιταχυνόμενη διάχυση της νόσου κατέστησαν αυτή την κρίση πολυδιάστατη.

Η συγκεκριμένη διδακτορική διατριβή εξετάζει το βασικό ερώτημα, εάν η παροχή υγειονομικής περίθαλψης περιορίστηκε αποκλειστικά στην αντιμετώπιση της πανδημίας δεδομένης της έντασης και της ζήτησης για περίθαλψη λόγω της νόσου Covid -19- με αποτέλεσμα να επηρεάσει την αποδοτικότητα και την ποιότητα υγειονομικής περίθαλψης. Κύριος σκοπός της διδακτορικής διατριβής είναι να διερευνήσει και να αξιολογήσει την αποδοτικότητα των δημόσιων νοσοκομείων και να εντοπίσει πιθανούς καθοριστικούς παράγοντες σε περιόδους υγειονομικών κρίσεων, οι οποίοι επηρεάζουν και διαμορφώνουν τον βαθμό της αποδοτικότητας, με κατάθεση ενδεικτικών προτάσεων αναδιάρθρωσης των νοσοκομείων τα οποία εμφάνισαν χαμηλή αποδοτικότητα. Πέραν του κεντρικού στόχου της έρευνας, διατυπώνονται επιμέρους στόχοι όπως: Η εξέταση διακύμανσης των τιμών της αποδοτικότητας των νοσοκομείων πριν την έναρξη της πανδημίας Covid -19- κατά την περίοδο που εμφανίστηκε αλλά και κατά την ύφεση της. Η παρούσα διδακτορική διατριβή πραγματοποιεί μεθόδους ποσοτικής ανάλυσης και κυρίως την μεθοδολογία της Ανάλυσης Περιβάλλοντος Δεδομένων –Data Envelopment Analysis (DEA). Δείγμα της έρευνας αποτελούν δεκαπέντε (15) δημόσια νοσοκομεία αρμοδιότητας της 3ης Υγειονομικής Περιφέρειας Μακεδονίας. Υπολογίζεται η αποδοτικότητα των νοσοκομειακών μονάδων για τις περιόδους που αφορούν πριν την έναρξη της πανδημίας, κατά την διάρκεια της αλλά και την αποκλιμάκωση αυτής. Για τη διενέργεια της έρευνας, πέραν της διατύπωσης των ανωτέρω πραγματοποιείται βιβλιογραφική επισκόπηση προκειμένου να διατυπωθεί το θεωρητικό μέρος της

έρευνας. Το παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο αυτής της κρίσης απαιτεί να γίνονται περιοδικά απογραφές ως προς τη σχέση εισροών-εκροών, ώστε ο τρόπος δράσης των υπευθύνων λήψης αποφάσεων και η προσαρμογή των συστημάτων διακυβέρνησης να γίνονται σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες κάθε νοσοκομειακής μονάδας αλλά και της γεωγραφικής περιοχής στην οποία υπάγεται η μονάδα αυτή. Τα αποτελέσματα της έρευνας φιλοδοξούν να βοηθήσουν τόσο τους υπεύθυνους για την πολιτική του συστήματος υγείας όσο και τα στελέχη διοίκησης των μονάδων του στη χάραξη προσανατολισμένων στρατηγικών αναπτύσσοντας εθνικά σχέδια για την καλύτερη αντιμετώπιση των κρίσεων. Επίσης μπορούν να βοηθήσουν τους φορείς για την επιλογή μέτρων που στόχο έχουν την μεγαλύτερη οικονομική, κλινική αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των μονάδων παροχής νοσοκομειακής φροντίδας. Ταυτόχρονα, τα ευρήματα της διατριβής έχουν την δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν διεθνώς για να επιτευχθεί μια συνεκτική και αποτελεσματική αντίδραση της κοινότητας στην πανδημία με στρατηγική πρόληψης του κινδύνου.

Abstract

The evaluation of the field of healthcare is quite difficult and complex. Low efficiency of health services can result from long waiting times for the patients to receive healthcare, burnout of health workers, mismanagement of financial resources. In early March 2020 the World Health Organization (WHO) declared the outbreak of the new coronavirus (COVID-19) a global pandemic, which placed further burdens on the health care system. The complexity and the accelerating spread of the disease have made this crisis a multidimensional one.

This doctoral thesis examines the key question of whether healthcare provision was limited solely to coping with the pandemic, given the intensity and demand for care due to the Covid -19- disease thereby affecting the efficiency and quality of healthcare. The main purpose of the doctoral thesis is to examine and evaluate the efficiency of public hospitals and to identify possible determinants in times of health crises, which influence and shape the degree of efficiency, by submitting indicative proposals for the restructuring of hospitals that showed low efficiency. In addition to the central objective of the research, specific objectives are formulated such as: examining the fluctuation of hospital efficiency before the onset of the Covid -19- pandemic, during the period it appeared but also during its recession. This doctoral thesis implements quantitative analysis methods and mainly the Data Envelopment Analysis (DEA) methodology. The sample of the research is fifteen (15) public hospitals under the responsibility of the 3rd Health District of Macedonia. The efficiency of hospital units is calculated for the periods before the onset of the pandemic, during the pandemic but also during its de-escalation. For the conduct of the research, in addition to the formulation of the above, a bibliographic review is carried out in order to formulate the theoretical part of the research. The globalized context of this crisis requires periodic inventories of the input-output relationship, so that the way of action of the decision-makers and the adaptation of governance systems are made according to the particularities of each hospital unit and the geographical area to which this unit belongs. The results of the research aspire to help both those responsible for the policy of the health system, as well as the managers of its units in devising targeted strategies by developing national plans to cope better with crises. They can also help the authorities to select measures aimed at the greatest economic, clinical effectiveness and efficiency of the hospital care units. At the same time, the thesis findings have the potential to be used internationally to achieve a coherent and effective community response to the pandemic with a risk prevention strategy.